

572

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

VOL. X

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ
ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਜੇ. ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 66.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਰਟੀਕਲ 311- ਰਾਜ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ-ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਦਾ ਧਾਰਕ-ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ-ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਦਾ ਧਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। .

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰੇਲਵੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਚ ਐਲ ਸਿਬਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ ਐਲ ਗੋਸਾਈਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.

(1) ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

(2) ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 8 ਅਗਸਤ, 1953 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 23 ਨਵੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ:-

"ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨੋਟ ਕਰੋ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ 'ਤੇ ਹੈ।"

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ ਸਟੇਟ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਮੀਕਰਨ "ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ" ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਯੂਨੀਅਨ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ। ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੈ: (ਕਲਾਰਕ ਬਨਾਮ ਸਟੈਨਲੀ (1) ਵਿੱਚ "ਪਬਲਿਕ ਆਫਿਸ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਇੱਕ ਐਪ ਹੈ- ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਵਲ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ (ਯੂਸਾਜ ਆਹ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ (2), ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹਾਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (3)। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਧਾਰਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ। ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਦਾ ਧਾਰਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੌਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਫੀਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਦਾ ਧਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੋਮੇਸ਼ਵਰ ਬੈਨਰਜੀ, (4), ਅਤੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦਰ ਚਿਕੀ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(1) 121 ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜ ਰਿਪੋਰਟ 488

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਲਾਹ. 59

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਨਾਗ 175

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਕੈਲ. 499

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਕੈਲ. 566

ਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ। ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Name of Translator: Sh. Pintu Kumar.